

РЕШЕНИЕ

№ 7654

гр. София, 06.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 79 състав,
в публично заседание на 17.02.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Николай Димитров

при участието на секретаря Десислава В Симеонова, като разгледа дело номер **5873** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр. с чл.118, ал.1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Образувано е по жалба на Ж. К. С., ЕГН [ЕГН] от [населено място], чрез адв. С. Ч.-К. срещу Решение № 2153-21-66/28.03.2024г. на директора на ТП на НОИ – С.-град, с което е оставена без уважение като неоснователна жалбата Ж. К. С. срещу Разпореждане № [ЕГН]/101 от 22.12.2023г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване.

Според жалбоподателя неправилно административния орган е счел, че пенсията следва да бъде отпусната от датата на подаване на заявлението за отпускане на пенсия – 01.09.2021г., а не от датата на придобиване правото на пенсия – 27.12.2021г. Оспорват се изводите на органа и относно положеният в периода 25.07.1983-22.08.1993г. извънреден труд при осигурител „МБАЛ – Бяла Слатина“ ЕООД. Според жалбоподателят положеният труд не е извънреден и следва да бъде зачетен при определяне размера на пенсията.

В съдебно заседание жалбоподателят, редовно уведомен, се явява лично и се представлява от адв. К., която моли съда да уважи жалбата и претендира разности по списък.

Ответникът - директорът на ТП на НОИ С.-град, се представлява по делото от упълномощен процесуален представител – юрк. П., която оспорва жалбата и изтъква, че спорният труд е приет за извънреден, тъй като именно като такъв е отбелязан в

издаденото от работодателя УП 3. В условията на евентуалност, ако се приеме, че не е извънреден, отбелязва, че той трябва да бъде зачетен по общия ред, който изключва да се зачита повече от календарното време. Претендира се юрисконсултско възнаграждение в максимален размер.

СГП – редовно уведомена, не изпраща представител.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

По делото не се спори и от представените доказателства се установява, че на 01.09.2021г. Ж. К. С. е подал заявление за отпускане на лична пенсия за ОСВ /л.7-10 от делото/ като е приложил изискуемите документи съгласно чл. 2 от НПОС за преценка правото на пенсия и определяне на нейния размер /л.11-64 от делото/. По отношение на заявителя, основанията за отпускане на пенсия по чл.68, ал.3 от КСО са били налични още към 27.12.2019г.

С разпореждане от 03.02.2022г. исканата пенсия е отпусната от 01.09.2021г. /л.65/. С разпореждане от 30.09.2022г. /л.75/ пенсията е преизчислена по реда на § 7з от ПЗР на КСО.

След обжалване на разпореждането от 03.02.2022г. е постановено Решение № 2153-21-60/08.03.2023г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, с което жалбата е оставена без уважение като неоснователна /л.76/.

След обжалването му по съдебен ред, последното решение, както и разпорежданията от 03.02.2022г. и от 30.09.2022г. са отменени с Решение № 4558/06.07.2023г. на АССГ по адм.д. № 3870/2023г., в сила от 02.09.2023г., и преписката е изпратена на ръководителя по ПО за ново произнасяне по заявлението за пенсиониране /л.84/.

В изпълнение на съдебното решение е постановено Разпореждане № [ЕГН]/101 от 22.12.2023г. на длъжностно лице по ПО /л.101 от делото/, с което на основание чл. 68, ал. 3 от КСО пенсията е отпусната от 01.09.2021г. и е изчислена за осигурителен стаж 31 години и 07 месеца. В издаденото Разпореждане е посочено, че органът не е взел предвид вписания като извънреден труд в образец УП-3 с изх. № 377/21.09.2021г. като се е позовал на разпоредбата на чл.38, ал.16 от НПОС, съгласно който считано от 01.01.2005г. за осигурителен стаж се зачита и времето, в което лицата са полагали извънреден труд /л.102/.

Във връзка с представено на 05.12.2023г. ново доказателство - обр. УП-3 №94-00-1/13.07.2023г., издадено от Н. - ЕАД - Предприятие „Язовири и каскади“/л.105/, с Разпореждане № [ЕГН]/12.01.2024г. пенсията е изменена и е зачетен осигурителен стаж 32 години и 05 месеца.

С оглед обжалването на разпореждането от 22.12.2023г. по съдебен ред, с Определение № 1305/05.02.2024г. на АССГ, 79 състав, по адм. д. № 1031/2024г., в сила от 22.02.2024г., жалбата е оставена без разглеждане и е изпратена по компетентност на длъжностното лице по ПО, като производството пред АССГ е прекратено.

В изпълнение на съдебното определение е постановено процесното Решение № 2153-21-66/28.03.2024г. на Директора на ТП на НОИ С. – град /л.124 от делото/, с което жалбата срещу разпореждането от 22.12.2023г. е оставена без уважение като неоснователна с мотиви, че правилно и законосъобразно на жалбоподателя е зачетен осигурителен стаж от 25.07.1983г. до 22.08.1993г. в размер на 10 години, 00 месеца и 27 дни при осигурителя „МБАЛ – Бяла Слатина“ ЕООД и правилно и

законосъобразно не е включен в общата продължителност на зачетения стаж вписания извънреден труд от 4102,28 часа положен за същия период и удостоверен в издаденото УП 3 тъй като разпоредбата на чл.38, ал.16 от НПОС, която регламентира тази възможност е в сила от 01.01.2005г. и действа за напред, т.е. не е възможно извънреден труд положен преди тази дата да се зачете за осигурителен стаж. Правилно според органа е определен и началния момент, от който следва да се изплаща пенсията.

Междувременно, на 06.02.2024г. Ж. К. С. отново е представил образец УП-3 № 377/21.09.2021г., издаден от МБАЛ - Бяла С. ЕООД, за извънреден труд за периода от 25.07.1983г. до 22.08.1993г. в размер 4 102,28 часа.

В тази връзка е постановено Разпореждане № [ЕГН]/13 от 16.02.2024г. с отказ за изменение на личната пенсия за ОСВ на жалбоподателя.

По делото, като писмени доказателства са приети документите, представени с административната преписка.

В хода на съдебното производство са изслушани и приети изготвените от вещо лице Г. А. съдебно-счетоводна и допълнителна съдебно-счетоводна експертизи.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Решение № 2153-21-66/28.03.2024г. на директора на ТП на НОИ – С.-град е връчено лично на жалбоподателя на 16.05.2024г., видно от известие за доставяне и дадените в тази насока разяснения от административния орган /л.133-134 от делото/, а жалбата срещу него е подадена на 30.05.2024г., в срока по чл. 118, ал. 1 от КСО, от лице с право и интерес от обжалване, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материално-правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Предмет на съдебен контрол в настоящото производство е Решение № 2153-21-66/28.03.2024г. на директора на Териториално поделение С. на Националния осигурителен институт. Същото е издадено от компетентен орган, на основание чл. 117, ал. 1 от КСО, видно от представена Заповед № 1712 от 17.08.2015г. /л.128/. По реда на чл. 117, ал. 3 от КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Оспореното решение, както и потвърденото с него разпореждане отговарят на изискванията за форма съгласно чл. 117, ал. 5 КСО, във връзка с чл. 59, ал. 2 АПК. Посочени са фактически и правни основания за издаването им. Не се констатират съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които да са от такова естество и интензитет, че да рефлектират върху валидността и обосноваването на упражнената компетентност.

Между страните по делото не се спори относно факти. Спорът е правен и се свежда до следното:

- От коя дата следва да бъде отпусната пенсията
- Правилно ли не е зачетен положеният в периода 25.07.1983-22.08.1993г. и посочен като извънреден труд в размер на 4102,28ч. при осигурител „МБАЛ – Бяла

Слатина“ ЕООД

Въпросът относно датата от която се дължи пенсията, е регламентиран в чл. 94. Ал. 1 и 3 от КСО, който е със следното съдържание:

„Чл. 94. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., в сила от 01.01.2002 г., предишен текст на чл. 94 - ДВ, бр. 112 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2011 г., в сила от 01.01.2012 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 01.01.2017 г., доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) Пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 2-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на подаването им.

Правилни и съответни на закона са мотивите в обжалвания административен акт, че пенсия се отпуска или от датата на придобиване на това право само ако заявлението е подадено до два месеца от придобиване на правото, в случая – от издаването на заявлението, съгласно чл. 94, ал. 1 от КСО, или от датата на подаване на заявлението до ТП на НОИ, ако е пропуснат този срок и при условията на чл. 94, ал. 1 и 3 от КСО.

В случая жалбоподателят е пропуснал двумесечния срок за подаване на заявлението, поради което законосъобразно и в съответствие със закона изплащането на пенсията е разпредено от 01.09.2021г.

Материалноправните разпоредби на чл. 94 от КСО са императивни и административният пенсионен орган, работещ в условията на обвързана компетентност, е длъжен да се съобрази с тях, като ги приложи в тяхната точност, без да има възможност за самостоятелна преценка и отклоняване от съдържанието им. В случая административните органи по пенсионно осигуряване са спазили императивните норми на закона при определяне на началната дата за изплащане на пенсия.

По втория въпрос: видно от приложените в административната преписка документи, от осигурителя „МБАЛ – Бяла Слатина“ ЕООД са издадени 2 бр. удостоверения – образец УП-3, както следва:

- изх. № 377/21.09.2021г. (л. 40), издадено от „МБАЛ – Бяла Слатина“ ЕООД, за осигурителен стаж, положен от жалбоподателя като лекар, през периода от 25.07.1983г. до 22.08.1993г. и за извънреден труд за същия период в общ размер на 4102,28 часа;

- изх. № 298/03.07.2020г. (л. 42), издадено от „МБАЛ – Бяла Слатина“ ЕООД, за осигурителен стаж, положен от жалбоподателя като лекар, през периода от 25.07.1983г. до 22.08.1993г., без отразяване на положен извънреден труд;

Характерът на въпросния положен труд, вписан в УП-то, като извънредно положен такъв, безспорно се установи от заключенията на вещото лице по съдебно-счетоводната и допълнителна съдебно-счетоводна експертизи, които съдят кредитира като компетентно и безпристрастно изготвени.

Жалбоподателят е осигурено лице по чл. 4, ал. 1, т. 1 КСО.

Според чл. 9, ал. 1, т. 5 КСО за осигурителен стаж се зачита времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1 – 4, за които не е определен минимален осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3, са работили при пълното законоустановено за тях работно време, ако са внесени дължими осигурителни вноски върху полученото, начисленото и неизплатеното, както и неначисленото възнаграждение, но върху не по-малко от минималната работна заплата за страната.

Съгласно чл. 9, ал. 11 КСО редът и начинът за удостоверяване и изчисляване на осигурителния стаж се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на НОИ. Такава е Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/. Видно от текста на чл. 38, ал.15 (Нова - ДВ, бр. 24 от 2005г., в сила от 01.01.2005г.) от НПОС, от 1 януари 2005г. за осигурителен стаж се зачита времето, през което лицата са полагали извънреден труд. В този случай осигурителният стаж се зачита, като сборът от изработените часове през месеца, включително извънредният труд, след превръщане на нощните часове през нощните смени в дневни се раздели на законоустановеното работно време на лицето. Зачетеният осигурителен стаж може да бъде повече от календарното време. В този случай на осн.чл.38, ал.16 от Наредбата, когато е зачетено за осигурителен стаж времето, през което лицето е полагало извънреден труд, осигурителят издава при прекратяване на трудовото или служебното правоотношение удостоверение - образец УП - 3. В удостоверението се посочват отделно зачетеният осигурителен стаж за законоустановеното работно време и часовете извънреден труд.

Като юридически факт с правно значение осигурителният стаж представлява период от време, който поражда определени субективни права на осигуреното лице или определя обема на тези права. От своя страна той изразява и продължителността на периода, през който едно лице е принадлежало към осигуряваната общност. С оглед характеристиките, които законодателят е дал на понятието „осигурителен стаж“ в чл.37, ал.1 НПОС, за осигурителен стаж се зачита времето, за което са били дължими или внесени осигурителни вноски за лицата по чл. 4, ал. 1 и ал. 3, т. 5 и 6 КСО, а за самоосигуряващите се лица и лицата по чл. 4, ал. 7, 8 и 9 и чл. 4а КСО - времето, за което са внесени осигурителни вноски. Осигурителният стаж също е период от време, през който съществува и осигурително правоотношение между осигурения и осигурителния орган. От доказателствата в административната преписка и между страните няма спор за това, че за процесния период лицето е получавало осигурителен доход. За периода от 25.07.1983г. до 22.08.1993г. за г-н С. е налице осигурителен стаж по основното правоотношение като лекар. Същият е полагал труд и извън законоустановеното работно време отново в качеството си на лекар.

С нормата на чл. 38, ал.16 НПОС, на осигурителен стаж са приравнени периоди от време, които чрез техниката на законодателната фикция макар и да не притежават признаците на осигурителен стаж, е придадено значението на такъв, за да се породят благоприятните правни последици, които произтичат от него. Така от 1 януари 2005г. за осигурителен стаж се зачита времето, през което лицата са полагали извънреден труд. Нормата регулира притезателното (преобразуващо) право, което страната има, а именно правото ѝ, положения извънреден труд, да се зачете за осигурителен стаж. С оглед граматическото тълкуване на текста на чл. 38, ал.16 НПОС, се касае както за положения вече извънреден труд, защото законодателят използва форма на минало време на глагола "полагал", а именно „полагали“, така и за положения след дата 01.01.2005 г. извънреден труд. (Р № 9133 от 04.07.2018г. по адм.д. № 3719/2018г. на ВАС, VI отд.). Нормата е матариалноправна и регулира притезателно право на лицата, които са осигурени по смисъла на чл.4 и сл. от КСО, затова правото, което претендира лицето - пенсия за осигурителен стаж и възраст, следва да е възникнало след дата 01.01.2005г.

В случая жалбоподателят е упражнило правото си да подаде заявление за отпускане на осигурителен стаж и възраст след като е навършил изискуемата възраст и е имал

съответния действителен осигурителен стаж съобразно нормата на чл.68, ал.3 от КСО във вр. с чл.15, ал.3, т.4 от НПОС, които условия за г-н С. са били налице към 27.12.2019г. След тази дата за лицето е настъпила правната възможност да бъде пенсиониран в хипотезата на чл.68, ал.3 от КСО в релевантната редакция. Към дата 27.12.2019г. нормата на чл. 38, ал.16 е била действащо материално право. С. и логическото тълкуване на разпоредбата, приравняваща на осигурителен стаж времето положено като извънреден труд, не може да обоснове извод, че законодателят е имал предвид да зачете единствено положения такъв след 01.01.2005г. като осигурителен стаж. Ако е имал намерение да зачете само извънредния труд след 01.01.2005г., законодателят е следвало изрично да го предвиди. Притезателото право с оглед на своето действие във времето, може да важи било само занапред било и в миналото. Потестативното право на жалбоподателя се реализира едва от 01.01.2005г., тъй като именно оттогава законодателят е създал цитираната в чл.38, ал.15 НПОС законова фикция. Правните последици от упражнението на преобразуващите субективни осигурителни права засягат насрещните страни по тези правоотношения, в състава на които те се включват. По силата на цялото съдържание на посочените осигурителни правоотношения насрещните лица се явяват обвързани от правните последици на действията, които носителят на преобразуващото субективно право извършва, когато го упражнява в съответствие с неговото съдържание и с неговите предели. Преобразуващото субективно право по чл.38, ал.16 НПОС е елемент от състава на осигурителното правоотношение на жалбоподателя свързано с реализиране правото му на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

В конкретната хипотеза г-н С. е подал заявлението на дата 01.09.2021г. т.е. при постановяване на Решение № 2153-21-66/28.03.2024г. на директорът на ТП на НОИ С.-град и потвърждаване на Разпореждане № [ЕГН]/101 от 22.12.2023г. на длъжностно лице по ПО, административният орган е следвало да зачете времето, през което лицето е полагало извънреден труд и като не е сторил това е постановил незаконосъобразен акт.

Като издадени в противоречие с материалния закон, оспорените решение и разпореждане следва да се отменят.

Естеството на акта не позволява делото да се реши по същество, същото следва да се върне като преписка на ръководителя на „Пенсионно осигуряване“ при ТП на НОИ С. - град за ново произнасяне.

При този изход на спора, на жалбоподателят се дължат разноски по делото, като същите следва да бъдат присъдени в пълния предявен по списък размер от 2350 лв., от които 600лв. за адвокатско възнаграждение, 1450лв. депозит за съдебно-счетоводна експертиза и 300лв. депозит за допълнителна съдебно-счетоводна експертизи.

По изложените съображения и на основание чл. 173, ал. 2 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Ж. К. С. Решение № 2153-21-66/28.03.2024г. на директора на ТП на НОИ – С.-град и потвърдените с него Разпореждане

№ [ЕГН]/101 от 22.12.2023г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване.

ИЗПРАЩА преписката на ръководителя на „Пенсионно осигуряване“ при ТП на НОИ С. - град за ново произнасяне по подаденото заявление, съгласно дадените задължителни указания относно тълкуването и прилагането на закона.

ОСЪЖДА ТП на НОИ – С.-град да заплати на Ж. К. С., ЕГН [ЕГН] от [населено място] разноски по делото в размер на 2350 (две хиляди триста и петдесет) лева.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок пред Върховния административен съд на Р.България.